

شناسه	مقررات- رویه اجرایی	تاریخ تهیه گزارش	۱۴۰۵/۰۴/۰۴
عنوان موضوع	بررسی پیشنهادات در خصوص اصلاح سیاست های حمایتی و اجرایی برای مدیریت مصرف انرژی (سوخت گاز) در واحدهای تولید محصولات گلخانه ای و کشت در محیط های کنترل شده		
مرجع طرح موضوع	کمیسیون کشاورزی و صنایع وابسته اتاق بازرگانی اصفهان		
شرح موضوع	با توجه به تشدید ناترازی گاز طبیعی در کشور و احتمال اعمال محدودیت در تأمین سوخت بخش های مختلف مصرف، موضوع نحوه تأمین گاز واحدهای تولید محصولات گلخانه ای و کشت در محیط های کنترل شده به یکی از دغدغه های جدی بخش کشاورزی استان اصفهان تبدیل شده است. این در حالی است که توسعه کشت گلخانه ای طی سال های اخیر، به عنوان یکی از مهم ترین سیاست های کشور در راستای مدیریت منابع آب، افزایش بهره وری، تحقق اهداف الگوی کشت، اجرای برنامه هفتم پیشرفت و ارتقای امنیت غذایی، همواره مورد حمایت دولت بوده و سرمایه گذاری های گسترده ای نیز بر همین اساس توسط بخش خصوصی انجام شده است. استان اصفهان به عنوان یکی از قطب های اصلی تولیدات گلخانه ای کشور، سهم قابل توجهی در تولید محصولات کشاورزی، ایجاد اشتغال و صادرات محصولات باغی و سبزی و صیفی دارد. از سوی دیگر، ماهیت تولید در گلخانه ها به گونه ای است که استمرار تأمین انرژی، به ویژه گاز طبیعی، شرط اساسی حفظ محصول و تداوم فعالیت واحدهای تولیدی محسوب می شود و هرگونه قطع یا محدودیت در تأمین سوخت، می تواند در مدت زمان کوتاهی موجب نابودی محصولات، خسارت به سرمایه گذاری های انجام شده، افزایش مطالبات بانکی، بیکاری نیروی کار و اختلال در زنجیره تأمین محصولات کشاورزی شود. در مقابل، شرکت گاز نیز با استناد به محدودیت های پیش بینی شده در تأمین گاز کشور، از احتمال اعمال محدودیت در این بخش خبر داده و خواستار برنامه ریزی برای مدیریت مصرف شده است. این موضوع موجب بروز نگرانی جدی در میان بهره برداران و تشکلهای بخش کشاورزی شده و ضرورت بازنگری در سیاست های حمایتی و اجرایی مربوط به تأمین سوخت واحدهای گلخانه ای، تعیین جایگاه این واحدها در اولویت بندی مصرف انرژی و پیش بینی سازوکارهای لازم برای جلوگیری از اختلال در تولید را بیش از پیش نمایان ساخته است. از این رو، موضوع در جلسه کارشناسی شورای گفت و گوی دولت و بخش خصوصی استان مورد بررسی قرار گرفت تا ضمن احصای چالش های موجود، راهکارهای اجرایی و پیشنهادهای لازم جهت طرح در مراجع تصمیم گیر ملی ارائه گردد.		
ایرادات و مشکلات مطروحه	۱- ناترازی گاز طبیعی کشور و احتمال اعمال محدودیت در تأمین گاز واحدهای تولید محصولات گلخانه ای و کشت در محیط های کنترل شده. ۲- عدم پیش بینی جایگاه ویژه برای گلخانه ها در نظام اولویت بندی مدیریت مصرف گاز، علی رغم نقش راهبردی		

آنها در امنیت غذایی، صرفه‌جویی در مصرف آب و اشتغال. ۳- مغایرت محدودیت‌های تأمین گاز با سیاست‌های توسعه کشت گلخانه‌ای، اسناد آمایش سرزمین، برنامه هفتم پیشرفت و الگوی کشت کشور. ۴- نبود تضمین برای تأمین پایدار گاز واحدهای گلخانه‌ای موجود و نگرانی سرمایه‌گذاران نسبت به تداوم فعالیت واحدهای تولیدی. ۵- عدم واگذاری انشعاب گاز به طرح‌های توسعه‌ای و گلخانه‌های دارای مجوز، علی‌رغم تکالیف توسعه‌ای بخش کشاورزی. ۶- احتمال وارد آمدن خسارات جبران‌ناپذیر به محصولات، سرمایه‌گذاری‌ها و اشتغال ناشی از قطع یا محدودیت گاز در واحدهای گلخانه‌ای. ۷- ضرورت تعیین تکلیف نحوه توسعه آتی گلخانه‌ها متناسب با ظرفیت‌های تأمین انرژی و هماهنگی میان دستگاه‌های برنامه‌ریز و خدمات‌رسان.	
بر اساس دعوت‌نامه شماره ۳۵۳۸/ص ۱۴۰۵ مورخ ۱۴۰۵/۰۳/۳۱ جلسه کارگروه کارشناسی در تاریخ ۱۴۰۵/۰۴/۰۱ با حضور مدیر دبیرخانه شورای گفت‌وگو، قائم مقام دبیر شورای گفت‌وگو، معاون هماهنگی امور اقتصادی استانداری و سایر مدعوین ذیربط از دستگاه‌های خصوصی و دولتی برطبق لیست صورتجلسه ارسالی برگزار شد. اهم مذاکرات این جلسات مربوط به شرح زیر است: جناب آقای رئیس زاده، نماینده محترم سازمان جهاد کشاورزی استان: از زمانی که شرکت ملی پخش و شرکت گاز اعلام کردند به سازمان جهاد کشاورزی که در تأمین سوخت مایع و سوخت گاز واحدهای جدید الاحداث محدودیت‌هایی ایجاد خواهد شد ما نگران شدیم بابت اجرای برنامه‌های توسعه‌ای ایران، از یک سو سند آمایش و تعهدات برنامه هفتم و اصلاح الگوی کشت استان را داریم و از سوی دیگر شرایط خاصی که در کشور اتفاق افتاده را داریم. اقدام کردیم به تشکیل جلساتی با بخش خصوصی و تشکلات و در ادامه با شرکت گاز و طرح موضوع در شورای انرژی استان، سختی کار از جایی شروع شد که اعلام شد ما نه تنها توسعه نباید بدهیم بلکه گلخانه‌های موجود ۳۲۰۰ هکتار موجودمان هم درصدی با محدودیت مواجه خواهد شد. در آخرین جلسه با شرکت گاز گفتند ما ۷۰ درصد اصلاً نداریم بدهیم و ۳۰ درصد گلخانه‌های ما می‌توانند از این نعمت بهره‌مند شوند و این موجب نگرانی گلخانه‌دارهای موجود شده است. بسیاری از گلخانه‌داران با سرمایه‌گذاری‌های خود بدهی بانکی دارند و اگر منجر به تولید نشود با مشکل مواجه خواهند شد و وثیقه‌های آنها را به اجرا خواهند گذاشت و مشکل دیگری ایجاد خواهد شد و دولت مجبور به امهال آنها خواهد بود. این بخش بخش فوق‌العاده آسیب‌پذیری است نسبت به سایر بخش‌ها مثل صنعت معدن خانگی تجاری و برنامه‌های	جمع بندی جلسه کارگروه تخصصی (کارشناسی) به تاریخ ۱۴۰۵/۰۴/۰۱

محدودیت‌هایی که در سایر بخش‌ها اعمال می‌شود در این بخش نمی‌توان اعمال کرد. در حال حاضر ۳۰ هزار اشتغال مستقیم در حوزه صنعت گلخانه‌ها داریم و نزدیک به ۵۰ هزار اشتغال هم غیر مستقیم داریم یک گلخانه اگر تعطیل شود خانوارهای زیادی متاثر خواهند شد. باید دید مصرف این بخش در مقایسه با سایر بخش‌ها چقدر است و آیا می‌توانیم این جبران کمبود را در سایر بخش‌ها ایجاد کنیم و باید دید اگر حاکمیت نمی‌تواند این بخش را از محدودیت‌ها معاف کند چه راهکاری برای آن می‌توان اندیشید. ما نگرانی خود را به شرکت‌های نفت و گاز اعلام کردیم و وقتی به ما اعلام کردند که به ما اولویت اعلام کنید ما گفتیم اولویت برای ما معنی ندارد و نمی‌توان در این بخش اولویت بندی کرد چون همه محصولات به یک میزان دارای اهمیت هستند. در سطح ملی هم با مکاتباتی با مراجع ذیربط داشته‌ایم اما هنوز پاسخی دریافت نکرده‌ایم البته قرار است جلسه مشترکی بین سه وزیر محترم باشد تا بررسی کنند به چه شکل می‌توانند این نوع تراز را حل و فصل نمایند.

جناب آقای صفاری پور، نماینده محترم سازمان مدیریت و برنامه ریزی استان:

ما به جهاد کشاورزی دو بار اعلام کردیم که مثلاً گلخانه‌ای را می‌خواهند توسعه بدهند ما متولی برنامه‌ریزی در استان هستیم اگر قرار است توسعه‌ای اتفاق افتد آیا نباید با ما هماهنگ شود تا در شورای برنامه‌ریزی یا کارگروه اقتصادی بررسی شود، ولی ما اصلاً اطلاع نداریم که کجاها می‌خواهند توسعه دهند، ما یک آمایش داریم مصوبه شورای عالی آموزش کشور که ملی است و برش استانی هم دارد در ملی گفته تنها چیزی که اصفهان قرار است توسعه داشته باشد فقط در غرب استان و آن هم تولید علوفه است. امنیت غذایی بحث مهمی است اما با توجه به اینکه استانی هستیم که میانگین بارش ما کمتر از ۲۵۰ میلی‌متر است آیا باید امنیت غذایی کشور را ما تامین کنیم، باید یک سری از محصولاتمان تولیدش ساماندهی شود و باید دید آیا این اجرایی شده است در استان یا خیر.

جناب آقای هاشمی، نماینده محترم شرکت گاز استان:

رویکرد شرکت گاز مبنی بر محدودسازی نیست، برآوردی که برای امسال داریم تقریباً ۳ میلیون متر مکعب ما می‌توانیم برای کل نیروگاه‌ها، سیمان‌ها و کل فولادی‌ها در نظر بگیریم، در حالی که پارسال ۱۵ میلیون متر مکعب برای این سه دسته در نظر گرفته بودیم. ما دغدغه بخش کشاورزی را کاملاً درک می‌کنیم و نمی‌دانیم چه چیزی را باید محدود کرد که دست به بخش کشاورزی نگذاریم. ما پیشنهاد دادیم به دوستان جهاد کشاورزی که خودتان برنامه‌ریزی کنید. با وجود برخی طرح‌های توسعه‌ای که داشتیم اما با ناترازی شدیدی امسال مواجه خواهیم بود. اگر ما به جهاد کشاورزی اعلام می‌کنیم به این دلیل است که آمادگی‌اش را داشته باشند نه اینکه قطعاً محدودیت خواهیم داشت اما با آنچه که مشاهده می‌کنیم ما قطعاً در بخش گلخانه‌ها قطعی گاز را خواهیم داشت اینکه به چه سمت مدیریت کنیم و گلخانه‌ها را از لحاظ وسعت و نوع کشت و غیر دسته‌بندی کنیم تا بتوانیم آنها را برای محدودیت اولویت بندی کنیم نامه‌ای زدیم به جهاد که مصارف را به ما بدهید و سعی می‌کنیم تا اوایل هفته آینده

آمار را در بیاوریم تا خودتان بتوانید یک سناریویی بچینید، ما نمی‌توانیم چون علمش را نداریم و آگاهی به نوع کشاورزی و مصرف نداریم. ۵۰ میلیون متر مکعب روزانه مصرف خانگی گاز است که متاسفانه نمی‌توانیم در آن ورود کنیم چون باید تک تک خانه‌ها را برویم و گاز را وصل کنیم و خطرات زیادی دارد قطع و وصل کردن گاز خانگی. مصارف گلخانه‌ها را به آنها می‌دهیم و مقدار گازی که احتمال می‌دهیم چقدر می‌توانیم به آنها بدهیم را اعلام می‌کنیم مدیریتش را خودشان انجام دهند.

جناب آقای شریفی، مدیر کل محترم دفتر هماهنگی امور اقتصادی استانداری:

پارسال در خصوص محدودیت‌های بخش کشاورزی تمهیداتی در نظر گرفته شد و توانستیم ساعات محدودیت را کاهش دهیم و برخی از بخش‌ها را توانستیم معاف کنیم، جور مصرف سایر بخش‌ها را نباید گلخانه‌ها بکشند. گفته می‌شود برای صرفه‌جویی در مصرف آب باید به سمت کشت گلخانه‌ای بروید یعنی محیط‌های کنترل شده از طرفی دیگر برای تامین گاز آن محدودیت ایجاد می‌کنند. مدیریت میزان سبد انرژی که الان موجود است با خود بخش کشاورزی است باید اعلام کنیم که اعمال محدودیت با توجه به شرایط و ماهیت بخش کشاورزی اصلاً امکان‌پذیر نیست و دستگاه‌ها باید از اعمال محدودیت بر آن پرهیز کنند. همچنین عدم واگذاری انشعاب با توجه به سیاست‌های وزارتخانه و سند آمایش بخش کشاورزی و اولویتش معنا ندارد و انشعاب باید واگذار شود و در این راستا سازمان جهاد کشاورزی برنامه کشت منطقه‌ای را بدهند و شرکت‌های خدمات رسان هم پیش بینی و امکان تولید را انجام دهند تا تکلیفی باشد برای آنها.

جناب آقای تحویلی، نماینده محترم شرکت پخش فرآورده های نفتی اصفهان:

در بخش سوخت مایع هم ناترازی وجود دارد، در بخش گلخانه‌هایی که موجود هستند و الان دارند از سوخت مایع استفاده می‌کنند تامین سوخت انجام می‌شود، در خصوص گلخانه‌های چوبی و جدیدالاحداث با توجه به اینکه شرکت گاز گفته امکان گازرسانی به آنها وجود ندارد مکاتبه را با ستاد انجام دادیم و جواب دادند در خصوص اینکه آنها باید به سمت گاز مایع بروند و تجهیزات لازم را نصب کنند، جلساتی هم برگزار شد و این قضیه در فصل زمستان سال جاری اجباری است که استفاده کنند، در خصوص گلخانه‌هایی که گاز طبیعی استفاده می‌کنند و اعلام کردند محدودیت دارند ما دستورالعملی برایمان آمده در ارتباط با ذخیره سازی مراکز حساس گلخانه‌ها و مرغداری‌ها که یک ماه بتوانند ذخیره سوخت مایع داشته باشند در ۱۹ خرداد مکاتبه با شرکت گاز و جهاد کشاورزی انجام دادیم که گلخانه‌های گازسوز خود را آمارش را بدهید تا برآوردی بکنیم و بر اساس مجوزی که دادند بتوانیم سوخت ذخیره دوم را تخصیص دهیم. پیگیری دوم را هم زده‌ایم. اصفهان از استان‌هایی است که بیشترین حجم مصرف گلخانه‌ها را دارد. ما اطلاعات نداریم چه تعداد گلخانه‌ها گاز سوز هستند. اعلام شده که اولویت با گلخانه‌ها و ماکیان است. با هماهنگی شرکت گاز سوخت ذخیره را می‌دهیم و پلمپ می‌شود و

صورتجلسه می‌شود و وقتی شرکت گاز اعلام کرد محدودیت دارم می‌توانند از آن استفاده کنند.

جناب آقای دزفولی، رئیس محترم کمیسیون کشاورزی اتاق بازرگانی:

اساساً ما با این نگاه که بخواهیم برای بخش گلخانه‌ای محدودیت گاز تعریف کنیم موافق نیستیم. سال‌هاست سیاست‌های کلان کشور، سرمایه‌گذاران را به سمت توسعه کشت در محیط‌های کنترل‌شده سوق داده است؛ از یک طرف به دلیل بحران آب، دولت فعالان بخش کشاورزی را تشویق به خروج از کشت سنتی و حرکت به سمت گلخانه کرده و از طرف دیگر امروز همان واحدها به دلیل ناترازی انرژی در معرض محدودیت قرار گرفته‌اند. این دو سیاست با یکدیگر سازگار نیست. سرمایه‌گذار بر مبنای مجوزهای قانونی، انشعاب گاز، تسهیلات بانکی و برنامه‌های توسعه‌ای دولت وارد این حوزه شده و نمی‌توان پس از انجام سرمایه‌گذاری، شرایط بهره‌برداری را تغییر داد. قطع گاز گلخانه‌ها به معنای کاهش تولید نیست؛ به معنای نابودی محصول، از بین رفتن سرمایه، تهدید امنیت غذایی و تعطیلی واحد تولیدی است. اگر یک واحد صنعتی چند روز تولید نکند، امکان جبران وجود دارد، اما در گلخانه ممکن است ظرف چند ساعت یک دوره کامل تولید از بین برود. بنابراین انتظار بخش خصوصی این است که گلخانه‌ها همانند مراکز حساس و حیاتی از هرگونه برنامه مدیریت مصرف و قطع یا محدودسازی گاز مستثنی شوند و در صورت وجود کسری گاز، مدیریت مصرف از سایر بخش‌هایی که آثار کمتری بر تولید و امنیت غذایی دارند، انجام گیرد.

جناب آقای امینی، مدیر اجرایی محترم اتاق اصناف کشاورزی استان:

بخش کشاورزی و به‌ویژه گلخانه‌ها ظرفیت تحمل اعمال محدودیت گاز را ندارند و ما این موضوع را به هیچ عنوان قابل پذیرش نمی‌دانیم. امروز هزاران بهره‌بردار با اتکا به مجوزهای رسمی دستگاه‌های اجرایی، سرمایه شخصی و تسهیلات بانکی وارد این حوزه شده‌اند و اشتغال گسترده‌ای نیز در این بخش شکل گرفته است. اگر گاز این واحدها قطع شود، صرفاً با توقف تولید مواجه نیستیم؛ بلکه زنجیره‌ای از خسارت‌ها شامل از بین رفتن محصول، ناتوانی در ایفای تعهدات بانکی، بیکاری نیروی کار، کاهش عرضه محصولات کشاورزی و افزایش قیمت در بازار ایجاد خواهد شد که آثار آن متوجه کل جامعه خواهد بود.

از طرف دیگر، سهم مصرف گاز گلخانه‌ها در مقایسه با بسیاری از بخش‌های دیگر کشور، سهم قابل توجهی نیست که بخواهیم با اعمال محدودیت بر این بخش، مشکل ناترازی را حل کنیم؛ اما خسارتی که از این تصمیم به تولید و امنیت غذایی وارد می‌شود بسیار سنگین خواهد بود. انتظار ما این است که در سیاست‌های مدیریت مصرف انرژی، گلخانه‌ها به‌عنوان بخشی راهبردی و غیرقابل جایگزین شناخته شوند و هرگونه محدودیت یا قطع گاز برای این واحدها منتفی شود. در کنار آن، دستگاه‌های خدمات‌رسان موظف شوند زیرساخت‌های لازم برای تأمین پایدار انرژی و توسعه واحدهای دارای مجوز را متناسب با برنامه‌های توسعه بخش کشاورزی فراهم کنند، نه اینکه

محدودیت انرژی مانع اجرای سیاست‌های رسمی کشور در توسعه کشت گلخانه‌ای شود.	
۱- پیشنهاد می‌گردد با توجه به سهم راهبردی استان اصفهان در تولید محصولات گلخانه‌ای کشور و آثار اقتصادی، اجتماعی و امنیت غذایی ناشی از توقف فعالیت این واحدها، گلخانه‌ها و واحدهای تولید محصولات کشاورزی در محیط‌های کنترل‌شده از شمول برنامه‌های اعمال محدودیت و قطع گاز در دوره‌های ناترازی مستثنی شده و در اولویت تأمین پایدار گاز طبیعی قرار گیرند. همچنین پیشنهاد می‌شود شرکت گاز استان اصفهان با انعکاس شرایط خاص استان، میزان توسعه کشت گلخانه‌ای، حجم اشتغال و آثار ناشی از اعمال محدودیت، مراتب را از طریق شرکت ملی گاز ایران در مراجع ملی ذی‌ربط پیگیری نموده و اصلاح سیاست‌های مدیریت مصرف گاز در خصوص واحدهای گلخانه‌ای را درخواست نماید. ۲- پیشنهاد می‌گردد شرکت ملی گاز ایران و شرکت گاز استان، نسبت به واگذاری انشعابات گاز مربوط به طرح‌های گلخانه‌ای که در سنوات گذشته بر اساس ضوابط و مجوزهای قانونی برای آنها تعهد ایجاد شده است، در اولویت اقدام نمایند. همچنین پیشنهاد می‌شود برنامه توسعه و واگذاری انشعابات جدید واحدهای گلخانه‌ای در سال جاری و سنوات آتی، با هماهنگی سازمان جهاد کشاورزی، شرکت گاز استان و سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی، صرفاً بر مبنای ظرفیت‌های تأمین انرژی، سند آمایش سرزمین، الگوی کشت و برنامه‌های مصوب توسعه بخش کشاورزی تدوین و اجرا گردد. ۳- پیشنهاد می‌گردد سازمان جهاد کشاورزی استان، در اسرع وقت نسبت به پاسخگویی به مکاتبات شرکت ملی پخش فرآورده‌های نفتی ایران و ارائه اطلاعات مورد نیاز مربوط به واحدهای گلخانه‌ای و پرورش ماکیان اقدام نماید. همچنین مقرر گردد سازمان جهاد کشاورزی با مشارکت شرکت گاز استان و شرکت ملی پخش فرآورده‌های نفتی، جلسات مشترک کارشناسی را به منظور برآورد میزان سوخت جایگزین مورد نیاز، برنامه‌ریزی تأمین سوخت دوم و تدوین سازوکار اجرایی مدیریت تأمین انرژی این واحدها در دوره‌های محدودیت گاز برگزار و نتایج را برای اجرا به مراجع ذی‌ربط ابلاغ نماید.	پیشنهادهای
	فهرست مستندات و مدارک پشتوانه